

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 81/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **i4next Slovakia s.r.o.**, Mateja Bela 8, Bratislava, IČO 35 977 396, právne zastúpeného JUDr. Alojz Baránik, advokát s.r.o., Mateja Bela 8, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní sp. zn. B1-27Cb/272/2010 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-27Cb/272/2010 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestskému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-27Cb/272/2010 konal bez zbytočných prietáhov.
- Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu vo veci sp. zn. B1-27Cb/272/2010, ktorým 25. septembra 2024 „došlo k odňatiu danej veci zákonnej sudkyňi JUDr. Miriam Žákovej, k prerozdeleniu a prideleniu danej veci sudkyňi JUDr. Lenke Kudravej a Dodatkom č. 7 k Rozvrhu práce Mestského súdu Bratislava III na rok 2024, sp. zn. SprR 48/2024-7 zo dňa 25.9.2024, vrátane jeho príloh...“. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd zrušil Dodatok č. 7 k Rozvrhu práce Mestského súdu Bratislava III na rok 2024 sp. zn. SprR 48/2024 z 25. septembra 2024 vrátane všetkých jeho príloh. Sťažovateľ sa tiež domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-27Cb/272/2010. Domáha sa tiež finančného zadostučinenia 30 000 eur a náhrady trov konania. Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uložil mestskému súdu povinnosť zdržať sa vykonávania akýchkoľvek úkonov vo veci sp. zn. B1-27Cb/272/2010, a to najmä vydávania akýchkoľvek rozhodnutí, a to do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v 1. rade v konaní o žalobe žalobcu – Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, s. r. o., podanej 20. októbra 2010 pôvodne Okresnému súdu Bratislava I, ktorou si tento v súvislosti so zmluvou o operatívnom lízingu z 31. marca 2006 uplatňuje vlastníctvo k hnutelným veciam a právam, ktoré mu boli podľa zmluvy prenajaté alebo poskytnuté. Zmluva bola uzavretá medzi sťažovateľom ako lízingovým prenajímateľom hnutelných vecí (počítačového hardvéru) a poskytovateľom softvéru (a licencií k nemu) a žalobcom ako lízingovým nájomcom takého hardvéru a prijímateľom takých softvérových licencií. Žalovaným v 2. rade je Daňový úrad Bratislava I, ktorý si uplatňuje proti sťažovateľovi nárok z neuhradenej dane, pričom tento nárok si uplatnil aj zriadením daňového záložného práva na veci a práva, ktoré boli predmetom lízingu. Žalobca práva oboch žalovaných v súdnom spore popiera a tvrdí, že sa stal vlastníkom takto prenajatých predmetov lízingu a nositeľom poskytnutých práv.

3. Sťažovateľ si 26. januára 2015 uplatnil nárok vzájomnou žalobou, ktorou od žalobcu požaduje zaplatenie dlžných súm zo zmluvy (zaplatenie sumy 2 208 036 eur).

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne vymedzuje priebeh napadnutého konania s dôrazom na to, že v napadnutom konaní bolo doteraz vykonaných len niekoľko pojednávaní, veľká časť nariadených pojednávaní bola odročená, pričom súd prvej inštancie doteraz (po uplynutí vyše 14 rokov) ani raz meritórne nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že v jeho právnej veci rozhoduje nezákonný sudca, spochybňuje ústavnosť výmeny zákonného sudcu v predmetnej veci zároveň so spochybnením

príslušného dodatku k rozvrhu práce mestského súdu. Sťažovateľ napokon namieta, že súd prvej inštancie nerozhodol vo veci v primeranej lehote a bez zbytočných prietahov.

6. Predmetom súdneho sporu je určenie vlastníckeho práva a iných práv (licencií) k veciam vysokej hodnoty. Od podania žaloby žalobcom (od roku 2010) však všeobecná hodnota jeho nároku, a tým aj jeho žaloby stratila preňho ekonomický význam. Ako faktický držiteľ vecí a práv pôvodne poskytnutých podľa zmluvy tieto využíval bez právneho základu, a teda bez poskytnutia protihodnoty (zatiaľ čo hodnota takých vecí a práv klesala). Práve vzájomný nárok sťažovateľa viedol k tomu, že žalobca sa správa ako žalovaný a vyhýba sa tomu, aby vec bola rozhodnutá.

7. Predmetná právna vec má pre sťažovateľa existenčný význam. Dlhodobé pretrvávanie faktického stavu viedlo k znemožneniu ďalšej podnikateľskej aktivity sťažovateľa. Bez navrátenia vecí a práv sťažovateľ nebol schopný ani uhradiť daň, ktorú požaduje žalovaný 2 (po postúpení pohľadávky Slovenskej konsolidačnej, a. s.), a ani realizovať zo zmluvy zisk na pokračovanie svojej činnosti. V súlade s obchodným modelom sťažovateľa mal tento takmer všetok zisk realizovať až znovuzískaním držby k predmetným veciam a právam po ukončení dohodnutej doby prenájmu.

8. Sťažovateľ tvrdí, že postupoval v napadnutom konaní aktívne, promptne a s ohľadom na vlastný záujem, ale aj na riadny priebeh konania. Ako výnimku z takého jeho promptného postupu možno vnímať zdržanie z dôvodu *ex offio* výmazu sťažovateľa (opomenutie navrhnúť registrovému súdu zmenu denominácie sumy základného kapitálu na eurá). Uvedenú skutočnosť oznámil žalobca pred pojednávaním, ktoré sa malo konať 30. novembra 2021.

9. V napadnutom konaní neboli podľa sťažovateľa také objektívne okolnosti, ktoré by súdu bránili, aby nariadil termín pojednávania, vec prejednal a rozhodol. Z vymedzenej chronológie procesných úkonov je zrejmé, že súd prvej inštancie je najmä (ale nielen) od marca 2023 v súdnom spore nečinný, a to napriek opakovaným žiadostiam sťažovateľa o nariadenie pojednávania. Hoci je predmetný spor vedený od roku 2010, dosiaľ nebol prvoinštančne meritórne rozhodnutý. Prebehlo len jediné pojednávanie a ďalšie pojednávania sa nekonali, i keď ich termíny, počínajúc rokom 2023, boli nariadené.

10. Pojednávania boli tesne pred ich konaním odročené z vymedzených dôvodov. Zákonná sudkyňa mala mať vec pred takými termínmi naštudovanú a spor teda mohla (mala) rozhodnúť alebo aspoň pripraviť na rozhodnutie.

11. Uvedená sudkyňa bola napokon preložená na súd vyššieho stupňa. Sťažovateľ dáva preto na zváženie, *„či je z hľadiska jeho ústavných práv prijateľný spôsob, akým predmetný súd postupoval, keď napriek tomu, že súdny spor je na súde nerozhodnutý viac ako trinásť rokov... dôjde k preloženiu zákonnej sudkyne na súd vyššieho stupňa, a to so súhlasom vedenia súdu. Postup zákonnej sudkyne, súdu a nadriadeného súdu (trvajúcí viacero mesiacov) pritom zjavne pôsobil protimotivačne k tomu, že 13 rokov reštančná vec má byť rozhodnutá.“*. Týmto spôsobom sa ešte viac prehĺbil problém s nedostatkom sudcov na mestskom súde.

12. Po preložení zákonnej sudkyne bola vec pridelená 25. septembra 2024 novej zákonnej sudkyňi *„spôsobom, ktorý nespĺňa zákonné a ústavné podmienky výberu zákonného sudcu.“*. Nová sudkyňa bola totiž pri náhodnom výbere favorizovaná v pomere 9:1 oproti inému sudcovi súdu a nie je jasné, na základe čoho bolo rozhodnutie vedenia súdu také, že práve tento pomer pri pridelení vecí bude použitý. Zmena sudkyne vyvoláva ústavno-právne obavy najmä s ohľadom na teóriu zdania

a priebeh napadnutého konania. Uvedená zmena sa javí ako pokračovanie zaujatosti súdu proti sťažovateľovi, resp. ako favorizovanie protistrany. Prieťahy v napadnutom konaní boli „korunované“ súhlasom vedenia súdu s preložením zákonnej sudkyne na súd vyššieho stupňa, a to napriek tomu, že vedenie súdu si bolo vedomé existencie takých prieťahov, a napriek upozorneniu vedenia súdu súdnej rade o nedostatočnej výkonnosti súdu.

13. Sťažovateľ tvrdí, že v predmetnej veci sú naplnené zákonné dôvody na rozhodnutie o dočasnom opatrení.

14. Postupom mestského súdu v napadnutom konaní vznikla sťažovateľovi závažná ujma. Sťažovateľ nie je schopný vykonávať podnikateľskú činnosť, jeho bankové účty a všetky aktíva sú po dlhú dobu zablokované v dôsledku toho, že predmetná vec nie je od roku 2010 rozhodnutá. Súd prvej inštancie postupuje spôsobom, ktorý je „obzvlášť odsúdeniahodný“, pretože vyvoláva dojem že nejde o neschopnosť rozhodnúť právne nie extrémne zložitú vec, ale ide o postup na úkor sťažovateľa. Uvedené okolnosti odôvodňujú priznanie finančného zadošťučinenia.

15. Podľa sťažovateľa ústavný súd má právomoc rozhodnúť o námietkach uplatnených v ústavnej sťažnosti, a to aj o námietkach týkajúcich sa porušenia práva na zákonného sudcu rozhodnutím vedenia súdu pri „... výbere sudcu v rozpore s právnymi predpismi upravujúcimi podmienky výberu sudcu náhodným výberom...“, proti ktorému neexistuje opravný prostriedok.

16. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 81/2025-15 z 13. februára 2025 ju v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd nezistil dôvody na rozhodnutie o dočasnom opatrení, ktoré požadoval sťažovateľ.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

17. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka mestského súdu, ktorá v podaní sp. zn. Spr. 76/2025 zo 17. marca 2025 vymedzila priebeh napadnutého konania, pričom uviedla, že okresnému súdu bola 20. októbra 2010 podaná žaloba o určenie vlastníckeho práva k hnutel'ným veciam spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Okresný súd uznesením zo 16. novembra 2010 nariadil predbežné opatrenie. Krajský súd v Bratislave uznesenie okresného súdu zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia proti sťažovateľovi zamietol. Krajský súd ďalším uznesením návrh sťažovateľa na doplnenie uznesenia z 31. januára 2011 zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dovolanie. Zároveň sťažovateľ 3. júna 2011 podal vzájomnú žalobu o zaplatenie sumy 1 897 808,50 eur s príslušenstvom, o zákaz zásahov do práva k softvéru a o vydanie hnutel'nej veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu potreby odvolanie odmietnuť. Doplnujúcim uznesením krajský súd odvolanie sťažovateľa týkajúce sa žalovaného 2 odmietol. Sťažovateľ podal ďalšie dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol.

18. Okresný súd 16. októbra 2012 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za vzájomnú žalobu v sume 33 392,50 eur. Okresný súd uznesením z 2. mája 2013 konanie o vzájomnej žalobe zastavil. Krajský súd uznesením z 3. apríla 2014 uznesenie o zastavení konania potvrdil.

19. Okresný súd 24. novembra 2014 nariadil pojednávanie na 29. január 2015 a vyzval žalovaných na vyjadrenie k žalobe. Sťažovateľ sa vyjadril podaním z 5. januára 2015. Pojednávanie nariadené na 29. január 2015 bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby rozhodnutia o čiastočnom zastavení konania, zmene žaloby a o návrhu na pripustenie zmeny žalovaného 2.

20. Sťažovateľ podal 26. januára 2015 opätovne vzájomnú žalobu na zaplatenie sumy 2 208 036 eur s príslušenstvom, o určenie zákazu používania softvéru a o vydanie hnutelných vecí. Okresný súd 12. mája 2015 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za vzájomnú žalobu v sume 33 392,50 eur. Okresný súd uznesením z 12. mája 2015 konanie v časti zastavil a pripustil zmenu žaloby.

21. Sťažovateľ 1. júna 2015 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd sťažovateľa 9. júla 2015 vyzval na preukázanie majetkových pomerov. Okresný súd uznesením z 9. októbra 2015 nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal 6. novembra 2015 odvolanie. Krajský súd napadnuté uznesenie okresného súdu uznesením z 9. marca 2016 potvrdil. Okresný súd uznesením z 18. októbra 2016 konanie o vzájomnej žalobe zastavil. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie. Okresný súd v rámci autoremedúry napadnuté uznesenie zrušil.

22. Okresný súd 19. augusta 2021 nariadil pojednávanie na 30. november 2021, ktoré odročil na 20. január 2022 z dôvodu zániku sťažovateľa *ex offi*o výmazom. Dňa 9. decembra 2021 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o nariadení dodatočnej likvidácie sťažovateľa. Dňa 2. júna 2022 bol okresnému súdu oznámený obnovený zápis sťažovateľa v obchodnom registri.

23. Okresný súd 27. decembra 2022 nariadil pojednávanie na 7. marec 2023, ktoré bolo zrušené. Žalovaný 2 oznámil 24. februára 2023, že došlo k postúpeniu pohľadávok zabezpečených záložným právom. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 31. marca 2023 vyjadrenie a žiadosť o nariadenie pojednávania a o vydanie procesných uznesení. Okresný súd nariadil 12. januára 2024 pojednávanie na 14. marec 2024. Žalobca 13. marca 2024 doručil návrh na zmenu žalovaného 2. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie zmenil termín pojednávania na 25. apríl 2024. Žalobca požiadal 26. marca 2024 o odročenie pojednávania. Súd prvej inštancie žiadosti vyhovel a nariadil pojednávanie na 11. jún 2024. Z dôvodu nerealizovania predvolania sa pojednávanie nariadené na 11. jún 2024 neuskutočnilo. Dňa 25. septembra 2024 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi. Mestský súd uznesením z 22. októbra 2024 rozhodol o zmene žalovaného 2.

24. Z vymedzeného prehľadu vyplýva, že k dĺžke napadnutého konania prispel aj sťažovateľ, a to podaním nedôvodného odvolania proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia aj za žalovaného 2, následne podaním nedôvodného dovolania. Zároveň podal prvú vzájomnú žalobu, kde nezaplatil súdny poplatok, a nedôvodne podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania. Následne sťažovateľ po začatí konania vo veci samej (po otvorení pojednávania) podal opakovane vzájomnú žalobu zjavne s vedomím, že nemožno zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku. Po doručení výzvy na zaplatenie súdneho poplatku sťažovateľ nepreukázal svoje majetkové pomery, preto nebolo vyhovené jeho návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Súdny poplatok za vzájomnú žalobu nezaplatil. K celkovej dĺžke napadnutého konania prispel aj výmaz sťažovateľa z obchodného registra v zmysle § 768s ods. 2 Obchodného zákonníka.

25. Predsedníčka mestského súdu poukázala aj na najväčšiu zaťaženosť bratislavských súdov v rámci Slovenskej republiky. Ide o okolnosť vyplývajúcu z celkového počtu obyvateľov žijúcich, resp. pracujúcich v obvode týchto súdov a zároveň z celkového množstva obchodných spoločností sídliacich v obvode týchto súdov. Uvedené vyplýva aj z rozhodovacej činnosti ústavného súdu. Už uvedené okolnosti odôvodňujú nepriznanie finančného zadostučinenia v uplatnenej výške. Napokon poukázala na to, že sťažovateľ sa napriek nečinnosti mestského súdu nijako nesnažil tomuto zabrániť prostredníctvom dopytov, urgencií, prípadne podaním sťažnosti na prietahy v konaní.

26. Predsedníčka mestského súdu pripojila aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že spis jej bol pridelený 25. septembra 2024 a fyzicky predložený 10. októbra 2024. Dňa 22. októbra 2024 rozhodla o zmene žalovaného 2. Bez uvedeného rozhodnutia nebolo možné nariadiť pojednávanie. Následne zaradila spis do poradia na nariadenie termínu pojednávania. Termín pojednávania bude nariadený po vrátení spisu ústavným súdom.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

27. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní mestského súdu a sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu mestského súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

28. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní, ktorý doteraz vo veci nerozhodol, t. j. po vyše 14 rokoch od podania žaloby, resp. po 10 rokoch od podania vzájomnej žaloby sťažovateľom.

29. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

31. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom

na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

32. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že rozhodovanie všeobecných súdov o žalobách o určenie vlastníckeho práva (hardvérového a softvérového zariadenia) v spojitosti s uzatvorením zmluvy o operatívnom lízingu tvoria bežnú agendu všeobecných obchodnoprávných súdov. Ústavný súd v prerokúvanej veci neidentifikoval prvok skutkovej alebo právnej zložitosti veci. V uvedenej veci nejde o zjavne privilegovaný typ konania (napr. úprava práv a povinností k maloletým, odmena za výkon závislej práce, veci týkajúce sa osobnej slobody a pod.). V čase podania ústavnej sťažnosti napadnuté konanie trvalo približne 14 rokov a 10 mesiacov bez toho, aby vo veci bolo rozhodnuté.

33. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Ústavný súd akceptoval obranu mestského súdu, že k celkovej dĺžke napadnutého konania prispel aj sťažovateľ, a to spôsobom, ktorým uplatňoval svoje procesné práva, prípadne aj hmotné práva (uplatnené vzájomnou žalobou), napr. podanie odvolania aj za žalovaného 2, podanie prvej vzájomnej žaloby, nezaplatenie súdneho poplatku s dôsledkom zastavenia konania o vzájomnej žalobe a následné neúspešné podanie odvolania v danej veci, a taktiež aj nedbalosťou vedúcou k jeho výmazu z obchodného registra. Uvedenú okolnosť ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení. Skutočnosť, či sťažovateľ urgoval, resp. dostatočne urgoval súd prvej inštancie, ústavný súd nezohľadňoval, keďže takúto procesnú aktivitu, prípadne jej absenciu zásadne nemožno hodnotiť na ťarchu strany v spore, keďže je primárne povinnosťou všeobecného súdu konať plynulo a bez zbytočných priet'ahov (porovnaj napr. čl. 17 Civilného sporového poriadku).

34. Pri hodnotení postupu súdu prvej inštancie v napadnutom konaní ako ďalšieho kritéria, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ústavný súd vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

35. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvalo 14 rokov a 5 mesiacov (resp. 10 rokov a 2 mesiace, pokiaľ ide o konanie o vzájomnej žalobe, pozn.) bez meritórneho rozhodnutia súdu prvej inštancie. Celková dĺžka napadnutého konania sama osebe je dôkazom nečinnosti súdu prvej inštancie a jeho neefektívneho postupu, a to bez potreby analyzovať jednotlivé obdobia nečinnosti, prípadne neefektívneho postupu. Takúto dĺžku súdneho konania – osobitne na jednom stupni súdnej sústavy – považuje ústavný súd samu osebe za ústavne neakceptovateľnú (napr. m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 535/2013, II. ÚS 481/2017). Konkrétny vplyv zmeny zákonnej sudkyne na priebeh napadnutého konania ústavný súd v aktuálne prerokúvanej veci nehodnotil. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že zmeny zákonných sudcov (zo zákonom určených dôvodov) sú prirodzeným aspektom súdnych konaní, ktoré platná právna úprava predpokladá a reguluje,

pričom uvedená skutočnosť prirodzene vedie k predĺženiu súdneho konania, keďže je spojená s potrebou opakovane si naštudovať obsah spisu a pod. Preloženie sudcu na iný súd môže sledovať rôzne dôvody a účely, pričom neprináleží ústavnému súdu hodnotiť vhodnosť alebo účelnosť takéhoto opatrenia.

36. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že súd prvej inštalácie v napadnutom konaní postupoval neefektívne, nesústredene a bol nečinný. Súdom prvej inštalácie teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako žalovaného 1 v napadnutom konaní. Týmto postupom tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

37. Pokiaľ ide o odkaz predsedníčky mestského súdu na vyťaženosť bratislavských súdov (vrátane mestského súdu) ako možnú objektívnu príčinu nečinnosti súdu v napadnutom konaní, ktorý možno vnímať ako obranu mestského súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Rovnako tak ústavný súd už uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ESĽP, v zmysle ktorej je na členských štátoch, aby organizovali svoje právne systémy takým spôsobom, aby zaručili rozhodnutie o veci v primeranej lehote, preto nadmerné pracovné zaťaženie nemožno vziať do úvahy (porov. *Vocatur* proti Taliansku, rozhodnutie z 24. 5. 1991, séria A č. 206-C, § 17; *Cappello* proti Taliansku, rozhodnutie z 27. 2. 1992, séria A č. 230-F, § 17; sťažnosť vo veci *Bieliński* proti Poľsku, č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022, § 46).

38. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne Okresný súd Bratislava I a následne od 1. júna 2023 Mestský súd Bratislava III. V zmysle § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach vrátane vecí podľa § 23 a § 26 až § 29 Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 a agendy konkurzu, reštrukturalizácie, oddĺženia a obchodného registra z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava III. Podľa § 18n ods. 8 písm. c) zákona o sídlach a obvodoch súdov v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva podľa odseku 2 prechádzajú od 1. júna 2023 práva a povinnosti vyplývajúce zo štátnozamestnaneckých vzťahov, z pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich jeho výkon a správa majetku štátu, ktorý bol k 31. máju 2023 v správe okresných súdov a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu súdnictva podľa odseku 2, v prípade agendy podľa odseku 2 písm. c) z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava III. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na Mestský súd Bratislava III, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ

špecifikovaných práv sťažovateľa, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď konal ešte aj Okresný súd Bratislava I.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadost'učinenie

39. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti mestský súd meritórne nerozhodol, ústavný súd požiadavke sťažovateľa, aby prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov vyhovel tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

40. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

41. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 eur, ktoré odôvodnil okolnosťami uvedenými v bode 15 tohto nálezu. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech súdu prvej inštancie hodnotil predovšetkým doterajšiu extrémnu dĺžku napadnutého konania bez jediného meritórneho rozhodnutia. V neprospech sťažovateľa hodnotil ústavný súd neúčelný spôsob uplatňovania jeho procesných práv a hmotných práv, ktorým nepochybne prispel k sťaženiu postupu súdu prvej inštancie a k predĺženiu napadnutého konania. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia sťažovateľovi v sume 4 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadost'učinenia v sume 4 000 eur oproti sťažovateľom navrhovanej sume 30 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

42. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur.

43. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky),

čo spolu predstavuje sumu 713,96 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane (zistené zo stránky www.financnasprava.sk). Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Vypočítanú náhradu trov sťažovateľa takto zvýšil o sumu 142,79 eur. Hodnota náhrady trov konania takto predstavuje sumu 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania v sume 11 654,06 eur s odkazom na § 11 ods. 3 vyhlášky bez bližšieho vysvetlenia, ako vypočítal základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 4 842,13 eur. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi (IV. ÚS 185/09, III. ÚS 598/2021). Ústavný súd vzhľadom na to pri rozhodovaní o náhrade trov konania nemohol vychádzať z hodnoty veci, ktorá je predmetom napadnutého konania, prípadne zo spôsobu, akým sťažovateľ určil sumu náhrady trov konania.

44. Ústavný súd dopĺňa, že vychádzal z § 73 zákona o ústavnom súde regulujúceho trovy konania na ústavnom súde, ktorý svojou štruktúrou (vzťah odsekov 1 a 3) vytvára koncept založený na východisku, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu.

45. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu